

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 4 maart 2024
(OR. en)

7163/24

ECOFIN 260
UEM 52
SOC 163
EMPL 91

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	Comité van permanente vertegenwoordigers (deel 2)/Raad
Betreft:	Sociale investeringen en hervormingen voor veerkrachtige economieën – Investeren in mensen om de productiviteits- en groeivoorzichten te stimuleren

Voor de delegaties gaat hierbij een nota van het voorzitterschap met het oog op het oriënterend debat tijdens de zitting van de Raad Ecofin van 12 maart 2024, getiteld “Sociale investeringen en hervormingen voor veerkrachtige economieën”, waarvoor ook de ministers van Werkgelegenheid en Sociale Zaken zijn uitgenodigd.

SOCIALE INVESTERINGEN EN HERVORMINGEN VOOR VEERKRACHTIGE ECONOMIEËN

– Investeren in mensen om de productiviteits- en groeivoorzichten te stimuleren –

Sociaal-economische context

De EU staat voor een aanzienlijke uitdaging op het vlak van concurrentievermogen, zowel wat betreft de manier waarop we wereldwijd concurreren, als het versterken van onze interne markt. Productiviteit is essentieel voor concurrentievermogen en economische groei, maar de afgelopen tien jaar is de gemiddelde productiviteitsgroei in de EU gestagneerd, terwijl de kosten van levensonderhoud een uitdaging blijven¹. Na een periode van economisch herstel na de COVID-19-crisis kende de economische groei in 2023 een terugval, en begon de Europese economie in 2024 zwakker dan verwacht. Toch blijft de arbeidsmarkt van de EU sterk: de arbeidsparticipatie bereikte in 2023 een historisch hoogtepunt van 75,4 %.

Ondanks de overwegend positieve resultaten, kampen arbeidsmarkten met historisch hoge tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden. Dergelijke tekorten vormen knelpunten voor het productiviteits- en het groeipotentieel, alsook voor de groene en digitale transformatie van de economie. Om deze tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden, alsook mismatches adequaat aan te pakken, zijn hervormingen en investeringen nodig, gedurende de hele overgang naar een digitale en koolstofneutrale EU-economie².

¹ Zie Jaarlijkse duurzamegroei-analyse 2024.

² Zie Gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid 2024.

Het verbeteren van het concurrentievermogen staat hoog op de agenda van het Belgisch voorzitterschap en zal waarschijnlijk een aandachtspunt blijven voor de volgende strategische agenda. Tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden hebben een negatief effect op de productiviteit, waardoor het concurrentievermogen en de toekomstige economische groeivoorzichten van Europa worden belemmerd. De economie van de EU ondergaat een groene en digitale transformatie die vraagt om aanzienlijke bij- en omscholingsbehoeften voor de beroepsbevolking. Die uitdagingen omvatten het waarborgen van hoogwaardige banen en goede arbeidsomstandigheden, om voorbereid te blijven op de arbeidsmarkt van de toekomst. Bepaalde bevolkingsgroepen hebben nog steeds niet dezelfde kansen als andere en kampen met territoriale verschillen, onder meer bij de toegang tot essentiële diensten, hoogwaardig onderwijs en de ontwikkeling van vaardigheden, waardoor ze hun volledige potentieel niet kunnen ontwikkelen. Tegelijkertijd zal de snel vergrijzende Europese bevolking de komende jaren tot een aanzienlijk kleinere beroepsbevolking leiden, met negatieve gevolgen voor het aanbod van arbeid en vaardigheden. Bovendien blijft de EU achter bij andere geografische gebieden in haar vermogen om hooggekwalficeerde werknemers uit derde landen aan te trekken. Deze situatie onderstreept de noodzaak voor innovatief beleid waarin wordt erkend dat investeren in mensen een belangrijke troef voor Europa is.

Tegen deze achtergrond heeft de Raad in de formatie Epsco op 28 november 2023 zijn goedkeuring gehecht aan het [Advies](#)³ van het Comité voor de werkgelegenheid en het Comité voor sociale bescherming over de toegevoegde waarde van sociale investeringen en de rol van de Raad Epsco in de governance van het Europees Semester. Sociale investeringen worden gedefinieerd als overheidsuitgaven in verband met investeringen en hervormingen⁴ die, naast het nastreven van sociale doelstellingen, naar verwachting rendement zullen opleveren op het vlak van economische groei door hun effect op het menselijk kapitaal en de productiviteit, onder meer door een groter innovatievermogen en een sterkere absorptie van nieuwe technologieën, en/of het arbeidsaanbod⁵. Sociale investeringen omvatten derhalve:

- Een **leven lang leren en bij- en omscholing** van de volwassen bevolking, waardoor de vraag naar en het aanbod van vaardigheden beter op elkaar worden afgestemd, met positieve gevolgen voor de integratie op de arbeidsmarkt en het groeipotentieel.

³ Doc. ST 15418/2/23.

⁴ Op het gebied van vaardigheden, werkgelegenheid en inclusiebeleid.

⁵ De kwalificatie van sociale uitgaven als investeringen gebeurt dus op basis van het groeieffect van die investeringen, waar de aandacht in deze nota naar uitgaat. Hierbij is het doel om vast te stellen welke sociale maatregelen rechtstreeks bijdragen aan economische groei. Dat betekent echter niet dat andere soorten uitgaven minder waardevol zijn.

- **Onderwijs en opvang**, met name **kwalitatieve en betaalbare voor- en vroegschoolse educatie en opvang**, dat alle kinderen een stevige basis geeft om later in het leven verder te leren en tegelijkertijd de arbeidsmarktparticipatie van hun ouders faciliteert en vooral de arbeidsparticipatie van vrouwen verhoogt.
- **Actief arbeidsmarktbeleid**, dat de toegang tot de arbeidsmarkt en de afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt vergemakkelijkt, hoogwaardige banen waarborgt en de overgang naar een andere baan ondersteunt (waardoor structurele aanpassingen van de economie makkelijker worden), en daarmee inclusieve en duurzame groei bevordert.
- Beleid om werkgerelateerde ziekte te voorkomen en **personen met een handicap en/of werknemers na een ziekteperiode op de arbeidsmarkt te integreren**.
- Hervormingen om **segmentatie van de arbeidsmarkt te verminderen** en hervormingen van **belasting- en uitkeringsstelsels** om arbeidsmarktparticipatie en hoogwaardige banen te stimuleren.

Meten van het economisch rendement van sociale hervormingen en investeringen

Hoewel het potentieel van bepaalde sociale hervormingen en investeringen voor economische groei wordt erkend, moet beter worden onderzocht hoe dergelijke rendementen, die afhangen van hun specifieke opzet en de uitvoeringscontext, **het best kunnen worden geëvalueerd**. De vaststelling van deze opbrengsten vereist sterke analytische instrumenten, administratieve gegevens en robuuste methoden (zoals analyses voor en na, contrafeitelijke effectonderzoeken en kosten-batenanalyses), waarbij de lidstaten momenteel niet altijd over de administratieve capaciteit beschikken om deze uit te voeren. **Adequate monitoring- en evaluatiesystemen, evenals gedetailleerde, robuuste en toegankelijke gegevens, zijn essentieel om de efficiëntie en doeltreffendheid van sociale hervormingen en investeringen te volgen.**

Ook om de uitwisseling van beste praktijken en wederzijds leren te bevorderen, hebben België en Spanje, die tussen juli 2023 en juni 2024 het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie bekleden, **een informele werkgroep sociale investeringen (IWGSI) opgericht om meer consensus te bereiken over het effect dat sociale hervormingen en investeringen hebben op de economische groei en de sociale cohesie**⁶. Tijdens de IWGSI werden twee belangrijke werkstromen besproken:

- Het eerste verslag is gericht op het empirische bewijs van micro- en macrorendement van sociale hervormingen en investeringen. In het kader van deze werkstroom richtte de IWGSI zich op actief arbeidsmarktbeleid, voor- en vroegschoolse educatie en opvang en het verlenen van diensten;
- Het tweede verslag is gericht op de efficiëntie en doeltreffendheid van dit beleid. De besprekingen spitsten zich met name toe op het gebruik en de beschikbaarheid van effectbeoordelingsinstrumenten, de statistische capaciteit en het beheer en de beschikbaarheid van gegevens.

Relevantie voor het Europees Semester

Duurzame en inclusieve economische groei, het scheppen van banen, financiële stabiliteit en gezonde overheidsfinanciën staan centraal in het Europees Semester. Het terugdringen van schuldquotes en tekorten tot verantwoorde niveaus, met inachtneming van de werkgelegenheids- en sociale doelstellingen, en het versterken van de sociale en economische veerkracht en opwaartse convergentie zijn kerndoelstellingen van de EU. **Een goed ontwerp van sociale hervormingen en investeringen en een goed inzicht in de mogelijke impact daarvan op de economische groei, fiscale stabiliteit en sociale rechtvaardigheid zijn van cruciaal belang om toekomstig economisch, werkgelegenheids- en sociaal beleid op een geïntegreerde wijze vorm te geven, en optimaal gebruik te maken van publieke middelen om de productiecapaciteit van onze economieën verder te vergroten.**

⁶ Uiteindelijk namen er vertegenwoordigers van alle EU-landen deel aan de IWGSI-besprekingen, samen met vertegenwoordigers van de Europese Commissie, de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken van het Europees Parlement en de Europese sociale partners. De voorzitters van het Comité voor de werkgelegenheid en het Comité voor sociale bescherming werden uitgenodigd om van het begin af aan deel te nemen, terwijl de voorzitter van het Economisch en Financieel Comité en de voorzitter het Comité voor de economische politiek vanaf december 2023 werden uitgenodigd. Een samenvatting van de belangrijkste bevindingen van de IWGSI is te vinden op: <https://employment.belgium.be/en/joint-meeting-ecofin-and-epsco-ministers>.

Vragen voor de ministers:

1. Hoe kijkt u aan tegen de positieve effecten van sociale hervormingen en investeringen op de economische groei en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën? Welke recente werkgelegenheids- en sociale hervormingen in uw lidstaat hebben bijgedragen tot een hoger groeipotentieel?
 2. Hoe kan de samenwerking tussen de Raadsformaties Ecofin en Epsco verder worden verbeterd om de impact van sociale investeringen en hervormingen op de economische groei, de houdbaarheid van de overheidsfinanciën en de sociale cohesie in het kader van het Europees Semester beter te kunnen beoordelen?
-